No. 1537 Zaterdag 14 Juni 1913. 30ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER: B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Fr. GUALA FRANCISCUS WOLSKY

VAN DE ORDE DER PREDIKHEEREN,

Pro-Vicaris Apostolicus van Curaçao,

AAN DE GEESTELIJKEN EN GELOOVIGEN VAN HET APOST. VICARIAAT VAN CURAÇAO,

ZALIGHEID IN DEN HEER.

Met groote vreugde en innige voldoening deelen wij U mede, dat het aan Z. H. Paus Pius X heeft behaagd een Jubilé-aflaat af te kondigen. Op bevel van Z. H. maken, wij volgens het verlangen van den Apostolisch Vicaris, U de hoofdzaak van het Apostolisch schrijven bekend.

„De herdenking van de groote en gelukkige gebeurtenis, waardoor eindelijk, zestien eeuwen geleden, de vrede van de Kerk werd geschonken, geeft Ons, terwijl zij al de Katholieke volkeren met groote vreugde, vervult en hen brengt tot het doen van liefdadige werken, vooral aanleiding om de schatten der hemelsche genade te openen, opdat men van deze feestelijkheid uitgezochte en overvloedige vruchten in den Heer zal plukken. Het past inderdaad, en het is een zeer goede gelegenheid, het te Milaan door den grooten Keizer Constantijn uitgevaardigde edikt te vieren, dat volgde op de overwinning door den glorierijken standaard van het Kruis op Maxentius behaald, en dat, door een einde te maken aan de wreede vervolgingen van de christenen, aan de vrijheid verschafte, waarvan het bloed van den Goddelijken Verlosser en van de martelaren de prijs was. Toen, eindelijk, genoot de strijdende Kerk, de eerste van die triomfen, die, ten allen tijde, de vervolgingen van elke soort opvolgen, en van dezen dag af verspreidde zij meer en meer hare weldaden over de menschheid. Want de menschen, die langzamerhand den bijgeloovigen eeredienst der afgoden verlieten, namen elken dag meer en meer in hun wetten, in hun zeden en hun instellingen de christelijke levenswijze aan, en het gevolg daarvan was, dat de rechtvaardigheid en de naastenliefde tezamen bloeiden op aarde. Het heeft Ons dus gepast toegeschenen, in deze gelukkige omstandigheid, die Ons zulk een groot feit in herinnering brengt, vurig God, de H. Maagd, Zijne Moeder, en de andere Gelukzaligen, vooral de Apostelen, aan te roepen, opdat alle volkeren de glorie en de eere der Kerk hernieuwende, tot den schoot van deze verheven Moeder hun toevlucht mogen nemen, opdat zij volgens hun middelen, de dwalingen afwijzen, door welke de onbezonnen vijanden van het Geloof de helderheid door de duisternissen zoeken te verdonkeren, opdat zij zich met de grootste onderwerping aan den Roomschen Opperherder hechten, en eindelijk, opdat zij met vertrouwen in den Katholieken godsdienst de schutse en den steun van alle dingen mogen zien. Dan zal mogen verwacht worden, dat de menschen, die oogen opnieuw gericht op het Kruis, in dit teeken des heils zullen overwinnen de haters van den christennaam en de ongebreidelde neigingen van het hart." Tot zoo ver het Pauselijk schrijven.

De Jubilé-aflaat kan verdiend worden van af heden tot en met den 8sten December, Feestdag van Maria, Onbevlekt Ontvangen. De voorwaarden zijn de volgende:

1ste. Zesmaal een kerk bezoeken, door den Ordinarius aan te wijzen. Voor dit Kerkbezoek bepalen wij in dit Vicariaat, buiten Willemstad de parochiekerken. De geloovigen van de twee stadsparochies zullen driemaal de Kerk op Otrabanda en driemaal de Kerk op Pietermaai bezoeken.

Het is voldoende bij dit bezoek telkens te bidden 5 maal het Onze Vader, 5 maal het Weesgegroet voor den voorspoed en de verheffing van de Katholieke Kerk en van den Heiligen Apostolischen Stoel, voor de uitdelging der ketterijen en de bekeering van alle dwalenden, voor de eendracht onder de christenvorsten, den vrede en de eenheid onder geheel het christenvolk.

2de. Biechten en Communiceeren.

3de. Een aalmoes geven volgens een ieders vermogen, hetzij aan de armen, hetzij, zoo zij dit liever wenschen, voor een godvruchtig doel.

Deze volle aflaat is toepasselijk op de geloovige zielen.

Zeevarenden en reizigers kunnen dezen aflaat verdienen hetzij in hun woonplaats, hetzij op een rustpunt van hun reis onder voorwaarde, dat zij zesmaal de Kathedraal of parochiekerk bezoeken van de plaats, waar zij zich bevinden.

De regulieren van beiderlei kunne, zelfs die blijvend aan het Claustrum zijn onderworpen, en alle leeken en geestelijken, seculieren en regulieren, die door gevangenschap of kerkering, die door ziekte of om een andere reden de bovengenoemde werken niet kunnen verrichten, zullen zich moeten wenden tot hun biechtvader, opdat deze hun andere godsdienstige werken zal voorschrijven, of tot later uitstellen, in overeenstemming met den toestand van hun penitent.

Aan de biechtvaders wordt volmacht verleend om de kinderen, die nog niet tot de H. Tafel zijn toegelaten, te dispenseeren van het ontvangen der H. Eucharistie.

Aan allen, zoowel leeken als geestelijken, onverschillig van welke orde of instelling, wordt de volmacht gegeven een wereldlijken of regulieren geestelijke tot biechtvader te kiezen, uit hen die daartoe de bevoegdheid bezitten.

In het vervolg van zijn Apostolisch schrijven verleent Z. H. de Paus voor de biecht, welke gedaan wordt om den Jubilé-aflaat te verdienen, aan de Biechtvaders buitengewone volmachten o. a. tot het vergeven van zonden, welke anders aan den H. Stoel of aan den Bisschop zijn voorbehouden en tot het ontslaan van sommige geloften.

Wij hopen en vertrouwen en bidden God, dat alle Katholieken van deze goedgunstigheid van den Paus gebruik zullen maken tot heil hunner ontsterfelijke zielen. Laten wij in deze maanden, gedurende welke God zijne genade in ruimere mate schenkt, veel en dikwijls bidden, hetzij afzonderlijk, hetzij in vereeniging met anderen, voor de bekeering der zondaren. En opdat het feit van de zegepraal der Kerk niet uit uw geheugen zal gewischt worden en het zal strekken tot versterking van uw geloof is het onze vurige wensch, dat in [illegible] dit feit op plechtige, zoo luisterrijk mogelijke wijze zal worden herdacht op een en denzelfden dag. En daartoe bepalen wij den 14den September, het Feest van Kruisverheffing.

Om dit des te luisterrijker te doen, geven wij den Zeer Eerw. Pastoors zeer gaarne verlof op dien dag onder de Hoogmis het H. Sacrament uit te stellen en den zegen te geven met het Allerheiligste en het „Te Deum" te zingen om God te danken.

Laten wij op dien dag het H. Kruis begroeten met de woorden uit de Kerkelijke Liturgie: Wij groeten U, H. Kruis, 's werelds glorie, gij zijt onze waarachtige hoop; dragende de ware vreugde; Gij zijt het teeken van zaligheid en de redding in de gevaren. Gij zijt het levend hout, dat gedragen heeft ons aller leven. Gij, Christus, ontsterfelijke Koning der eeuwen, Koning der Engelen, hebt gezegevierd aan het Kruis en gaat als Triomfator door Uw kruis de eeuwen door. U prijzen wij en zingen wij lof. Werden wij slaven door het hout, door U zijn wij geworden vrije kinderen Gods."

B. G. Prent in uw geheugen, met onuitwischbare letteren in uw hart, leert aan uwe kinderen, dat het Kruis alleen overwint en regeert. En hebben wij allen door het Kruis gezegevierd over ons zelve, de wereld en Satan, dan behoeven wij niet te vreezen als Christus, der volkeren rechter, op de wolken des Hemels zal verschijnen met zijn Kruis om de wereld te oordeelen door zijn Kruis. Dan zullen wij met dankbare vreugde opzien naar het Kruis, waardoor God voor ons oneindig barmhartig is geweest. Bem. Gel. moogt gij allen ondervinden in uw eigen zieleleven, dat het Christus is, die overwint, regeert en gebiedt, en zijn volk van elk kwaad bevrijdt door de verdiensten van zijn kruisdood.

Dit geve U God almachtig.

Wij bevelen U aan gedurende het Jubilé ook te bidden voor onzen beminden Bisschop op wiens verlangen wij u dezen brief geschreven hebben.

En dit schrijven zal op de gebruikelijke wijze in alle kerken en kapellen worden voorgelezen op den eerstvolgenden Zondag na ontvangst.

Gegeven te Curaçao, Feest van het Allerheiligst Hart van Jesus, 30 Mei 1913.

Fr. G. FR. WOLSKY.

PRO-VIC. APOS.

DE SUBSIDIEVERHOOGING

IN DE

Tweede Kamer.

10 MEI 1913

De heer DE MEESTER: Mijnheer de Voorzitter! Ik heb behoord tot de leden die in het Voorloopig Verslag bezwaar hebben ingebracht tegen het voornemen van de Regeering om een besluit van den Kolonialen Raad van Curaçao te vernietigen, waarbij verworpen werd het voorstel van den Gouverneur om meer geld uit te trekken voor het bijzonder onderwijs. Ik heb dit gedaan, mij stellende op het standpunt, dat wel is waar door mij niet moelijk is te beoordeelen of inderdaad hooger subsidie aan het bijzonder onderwijs kan worden gemist, ja dan neen. Ik twijfel echter wel of het bepaald noodig is, maar ik kom tegen het voornemen der Regeering op omdat daardoor, op een wijze die ik afkeur, wordt te kort gedaan aan de autonomie van den Kolonialen Raad. Het antwoord, dat de Regeering daarop heeft gegeven, heeft mij allerminst overtuigd. Ik heb dus bezwaar tegen dezen post. Nu zou ik hierover stemming kunnen vragen, maar ik zal dit niet doen, omdat ik wel begrijp hoe de uitslag daarvan onder de bestaande omstandigheden zou zijn. Ik zal het dus [illegible] laten bij een woord van protest, om daardoor de Kamer een stemming te besparen.

De heer DE WAAL MALEFIJT, Minister van Koloniën: Mijnheer de Voorzitter! Ik wensch nog even op te merken, dat in de considerans van dit en het volgende wetsontwerp nog een paar woorden moeten worden ingevoegd.

Achter de woorden: „ bij de wet van" zullen nog moeten worden ingevoegd. de woorden: 17 Maart 1913 (*Staatsblad n° 93*).

De VOORZITTER: Door de Regeering wordt de beweegreden aangevuld met de woorden: 17 Maart 1913 (*Staatsblad n° 93*).

De algemeene beraadslaging wordt gesloten.

Het eenig artikel en de gewijzigde beweegreden worden achtereenvolgens zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Het wetsontwerp wordt zonder hoofdelijke stemming aangenomen;

Handelingen.

De Curaçaosche

Subsidieregeling en het

REGEERINGSREGLEMENT.

Met eene voortvarendheid, waarvoor hem gaarne oprecht hulde zij gebracht, heeft de Minister van Koloniën bij de Staten-Generaal de noodige gelden aangevraagd, ten einde uitvoering te kunnen geven aan zijn toezegging, om de door den Kolonialen Raad van Curaçao verworpen onderwijsverordening bij Kon. Besluit in te voeren. De Tweede Kamer heeft met even prijzenswaardigen spoed zich op den voorlaatsten dag van haar bijeenzijn met het daartoestrekkende voorstel vereenigd, zoodat de suppletoire begrooting thans bij de Eerste Kamer is, die haar zonder twijfel een even vriendelijke ontvangst zal verzekeren. Zonder verzet is een en ander niet gebeurd. In de Eerste Kamer heeft de heer van Deventer bij voorbaat geprotesteerd tegen het voornemen van den Minister en heeft hij dat, op het voorbeeld van de „N. Rott. Crt.", als een reactionair plan gebrandmerkt. In de Tweede Kamer werden bij de behandeling in de afdeelingen van de suppletoire be-

grooting tegen 's Minister voornemen eveneens verschillende bedenkingen ingebracht, die intusschen in het openbaar niet zijn herhaald. Zeker van den uitslag der stemming meende de heer De Meester zich te moeten bepalen tot een eenvoudig protest, dat blijkbaar was ingegeven door dezelfde overwegingen als in de afdeelingen tot uiting waren gekomen. Voor den Minister en voor de leden der rechterzijde was er geen aanleiding, om onder die omstandigheden een debat uit te lokken, dat, bij den weinigen tijd waarover de Kamer aan den vooravond van Pinksteren te beschikken had, in geen geval tot zijn recht kon komen. Op het protest van den heer De Meester is dan ook met geen woord geantwoord. Het wetsontwerp is zonder stemming den hamer van den voorzitter gepasseerd.

Indien er onzerzijds slechts reden is over dezen uitslag tevreden te zijn, zoo zou hij toch naar buiten een indruk kunnen geven, dat men te doen heeft met een machtsdaad van de meerderheid, waarbij de minderheid heeft moeten bukken. Aangezien nu niets minder waar is dan dat, zoo lijkt het mij niet ongewenscht, vóór de behandeling in de Eerste Kamer uiteen te zetten, waarom er voor het protest van de heeren Van Deventer en De Meester m. i. geen schijn of schaduw van reden bestaat.

De regeering wenscht de door den Kolonialen Raad verworpen verordening bij Kon. Besluit in te voeren op grond van art. 48 van het „Reglement van het beleid der regeering in Curaçao", hetwelk bepaalt, dat elk onderwerp, waarin volgens dit reglement bij Koloniale verordening of plaatselijke keur is of kan worden voorzien, kan worden geregeld bij Koninklijk besluit.

De heer Van Deventer betoogde hiertegenover op 13 Maart in de Eerste Kamer, dat er alleen reden kan zijn om art. 48 toe te passen wanneer bij een beslissing plaatselijke belangen betrokken zijn, die van overwegenden invloed zijn op een zaak van meer algemeen belang, zooals bijv. bij de havenbelangen. De regeering behoort zich dan echter z. i. van het begin af aan te stellen op het standpunt, dat een dergelijke beslissing liever niet aan de koloniale wetgevende macht moet worden overgelaten. „Men moet van te voren weten, welken kant men uit wil, of men zelf wil handelen, dan wel het koloniaal bestuur wil laten handelen". M. a. w. indien de regeering van de bevoegdheid, haar bij art. 48 verleend, gebruik wil maken, dan moet zij de verordening niet vooraf in den Kolonialen Raad brengen, doch zonder dezen er in te kennen, zelfstandig tot vaststelling daarvan overgaan.

„Nu heeft", zoo gaat hij dan voort, „ten aanzien van het verhoogen van het subsidie voor het bijzonder onderwijs de Minister gemeend, zich van het treffen van een regeling te moeten onthouden, omdat deze zaak, naar zijne meening, moet worden beslist door het koloniaal bestuur. Het koloniaal bestuur heeft eene beslissing genomen, en nu deze niet is in den geest van den Minister, zegt de Minister: ik zal de zaak toch maar liever zelf regelen! Mij dunkt, dat op die wijze de gedeeltelijke autonomie, die aan de kolonie Curaçao is toegekend, niet anders wordt dan een wassen neus, daar zij alleen maar van kracht zal zijn, voor zoover de koloniale raad de gewillige dienaar is van den Minister."

En dan nog iets verder: „De Minister heeft de beslissing overgelaten aan den kolonialen wetgever en is, naar mij voorkomt, verplicht die beslissing te eerbiedigen".

In de afdeelingen sprak men, blijkens het eindverslag, in gelijken geest en beriep zich, naar het voorbeeld van de „N. Rott. Crt.", op een uitlating van den heer van den Houven van Oordt uit het jaar 1895 en op een van den heer Keuchenius uit het jaar 1888. Het merkwaardigste van het geval is, dat in 1888 en in 1895 *het bewuste artikel 48 niet bestond*. Het is in het regeeringsreglement gebracht door de wet van 2 Februari 1901, onder den Minister Cremer, tegen wien destijds door den heer van Kol dezelfde heer Keuchenius al werd uitgespeeld. Indien de heeren van Deventer c.s. dan ook de geschiedenis van het artikel nog eens erop hadden nageslagen liever dan, tegen alle reden in, ter interpretatie zich te beroepen op meeningen, *enkele jaren ouder dan het artikel zelf*, dan zouden zij gezien hebben, dat de wetgever nagenoeg het omgekeerde heeft gewild en bedoeld van hetgeen de heeren Van Deventer c. s. de eenig juiste toepassing van art. 48 gelieven te noemen.

In de toelichting tot art. 48 werd destijds door den toenmaligen Minister van Koloniën, den geestverwant van de „N. Rott. Ct.", den heer Cremer, in den breede betoogd, dat men den Kolonialen Raad niet moest vergelijken met de Nederlandsche Staten Generaal en de Koloniale Raad moest staan „naast" niet tegenover of boven den gouverneur. Hij noemde dan drie gevallen op, waarvoor hij art. 48 noodig had. Ik citeer letterlijk:

„Regeling bij Koloniale verordening van de onderwerpen, thans daarvoor aangegeven, behoort regel te blijven. Maar wanneer een conflict tusschen den Gouverneur en de Koloniale Staten zich in den vorm van verwerping eener ontwerp-verordening mocht voordoen, moet eene Koninklijke beslissing over de zaak zelve mogelijk zijn. Ook wanneer om andere redenen eene noodige regeling bij koloniale verordening achterwege mocht blijven, behoort zij bij Kon. besluit tot stand te kunnen komen. Eindelijk kunnen zich ook gevallen voordoen, dat regeling bij een koloniale verordening minder gewenscht is." De Minister noemt drie omstandigheden, waarin art. 48 toepassing kan vragen. De laatste — door hem aangediend met „eindelijk en ook" — is de omstandigheid, waarin volgens den heer Van Deventer art. 48 alleen toepassing zou mogen vinden.

In de allereerste en voornaamste plaats noemt de heer Cremer het geval waarin de heer Van Deventer met de „N. Rott. Crt." 's Ministers ingrijpen reactionair noemen: het geval van voorafgaande verwerping eener verordening door den Kolonialen Raad en dientengevolge conflict tusschen den Gouverneur en den Kolonialen Raad.

Merkwaardig is tegen het aldus geinterpreteerde artikel van een liberaal Minister in de Tweede Kamer geen enkel bezwaar ingebracht dan alleen door den heer van Kol. Hij vond echter niet noodig een amendement voor te stellen, omdat dit — n. b. de meerderheid in de Kamer was liberaal — toch zou verworpen worden. Had hij een amendement voorgesteld, dan zou echter zelfs hij, de socialist, naar zijn critiek te oordeelen, niet eraan hebben gedacht, art. 48 niet toepasselijk te verklaren bij verwerping van een Koloniale verordening door den Raad. Hij zou alleen hebben voorgesteld de bevoegdheid, thans aan de Kroon gegeven, aan de wetgevende macht te verleenen. Hij zei toch (Handelingen 1900-1901 blz. 296):

„Wanneer dergelijk conflict ontstaat tusschen den Gouverneur en de Leden, is een beroep op een hoogere macht noodig, dat mag niet worden ontkend. Dat beroep kan geschieden: 1o. op de Staten Generaal, 2o. op den Minister van Koloniën. Het eerste is natuurlijk in onze dagen gewenscht, maar de Minister heeft het laatste gekozen, het meest autocratisch stelsel."

Zijn critiek gaf Minister Cremer aanleiding, het artikel toelichtende, ik zou haast zeggen nog duidelijker in het licht te stellen, dat het allereerst werd geschreven voor gevallen als waarin het thans door den Minister de Waal Malefijt gaat toegepast worden.

„De geachte afgevaardigde heeft gevraagd, zoo zei de Minister, dat de Koloniale Staten volkomen gelijke rechten hebben als de Staten-Generaal. Ik wensch erop te wijzen, dat in de Memorie van Toelichting juist is aangetoond, dat dit niet het geval is; hij heeft er trouwens zelf op gewezen, dat de artt. 46, 47, 48 en 49 daarmede niet in overeenstemming zijn. Nu geloof ik juist, dat die artikelen van het grootste belang zijn vooral voor de lagere bevolking in de kolonie. Daardoor behoudt de Koning zich voor het oppertoezicht over de kolonie, dat bij de grondwet is voorgeschreven, en ik geloof, dat het recht, bij de bedoelde artikelen aan de Kroon of den Gouverneur voorbehouden, is voorgeschreven niet uit een ver gedreven zucht naar centralisatie, maar in het belang van de bevolking, want, hoe men ook over de uitbreiding van het kiesrecht denke, in een kolonie met een inlandsche bevolking en waar ook vele bijeengestroomde inlanders uit verschillende streken wonen en werken, zal wel nooit het kiesrecht zoo kunnen worden uitgebreid, dat elke man van de bevolking daaraan deelneemt, en zoo zullen de Koloniale en Wetgevende Staten, in welke kolonie ook, altijd slechts kunnen zijn — althans waarschijnlijk nog gedurende langen tijd — vertegenwoordigers van een betrekkelijk klein bovendrijvend aantal van de meest ontwikkelden en welvarenden in de kolonie en zullen zij niet kunnen geacht worden, evenals de Staten Generaal vertegenwoordigen het Nederlandsche volk, te vertegenwoordigen de inlanders van de geheele kolonie. En het is dus niet uit zucht tot centralisatie, maar uit zucht om voor alle onderdanen in de kolonie te waken, dat men aan de Koloniale Staten ginds niet dezelfde rechten kan toestaan als aan de Staten Generaal in het moederland. Een duren plicht acht ik het voor de Regeering ginds en hier te lande, dat zij, voorgelicht zooals bij het Regeeringsreglement en de Grondwet is voorgeschreven, en in het licht der discussiën, die in de Koloniale Staten gevoerd zijn, het recht aan zich houden, om zelfs van de beslissingen, in die Staten genomen, af te wijken, wanneer zij dat in het belang van het algemeen noodig achten. En daarom acht ik het artikel 48, dat nu voorgesteld is, niet alleen in overeenstemming met art. 61 der Grondwet, meer juist in het belang van een gezonde democratie".

In het geval, waarin thans de heer De Waal Malefijt artikel 48 wenscht toe te passen, staan wij nu tegenover deze feiten:

1e. dat de leden van den Kolonialen Raad die de onderwijsverordening, voorgesteld door den gouverneur in overleg met den Minister, verwierp, niet worden gekozen maar benoemd op voordracht van den Raad zelven, zoodat dezen zich zelf recruteeren.

2e. dat in den Raad niet zijn vertegenwoordigd de vijf eilanden buiten Curaçao, die het meest belang hebben bij het voortbestaan en de uitbreiding van het bijzonder onderwijs en dat daarin de Katholieken nauwelijks en de katholieke inlanders, die het meest door het bijzonder onderwijs worden gebaat, in het geheel niet zijn vertegenwoordigd.

3e. dat de katholieke inlanders op Curaçao, Aruba en Bonaire zich gehaast hebben bij adressen zich te beklagen over de wijze, waarop de Koloniale Raad hun belangen heeft miskend;

4e. dat, indien aan het bijzonder onderwijs het voortbestaan of de ontwikkeling onmogelijk wordt gemaakt en de kosten van het openbaar onderwijs daardoor buiten verhouding stijgen, deze gelden, evenals de nu verhoogde subsidie, feitelijk tot den laatsten halven cent zullen worden betaald niet door de kolonie maar door het moederland.

5e. dat de bestrijding van het voorstel niet allereerst is gegrond op argumenten, die alleen door den Curaçaonaar zelven kunnen beoordeeld worden, maar op politieke overwegingen, welke lijnrecht staan tegenover de beginselen, door de regeering in het moederland gehuldigd. Ik kan dit niet beter toelichten dan met een kleine bloemlezing uit de rede van den eigenlijken woordvoerder der oppositie, den heer Winkel, die, na het debat te hebben ingeluid met eene herinnering aan den schoolstrijd in het moederland, o. a. het volgende te hooren gaf:

„Mijn meening omtrent de schoolkwestie is deze, dat, evenals elk gezinshoofd, wanneer hij een school verlangt uitsluitend voor zijne kinderen, die school moet bekostigen; dat evenzoo elk kerkgenootschap zijn eigen scholen bekostigen moet. De Kolonie zorge voor goed en degelijk neutraal openbaar onderwijs, dat door alle gezindten zonder onderscheid genoten kan worden."

....

„Ik wil alleen op het verkeerde wijzen, om confessioneele scholen met staatsgeld te steunen, laat staan, bekostigen.

„Het is bekend, dat de Roomsch-Katholieke school hand aan hand gaat met de Roomsch-Katholieke Kerk. Zelfs heeft de R.K. geestelijkheid voor zich opgeëischt de vrijheid, om op hare scholen datgene te onderwijzen, wat niet strooken zal met de gevoelens van andersdenkenden.

....

„Het is haar (der R. K Missie) belang, die scholen te hebben, om haar kudde bij elkaar te houden. Ze is niet verplicht dat te doen; wil ze het echter doen, dat is haar recht. Zij kan echter nooit een recht doen gelden op het staatsgeld, op het geld van anderen. Alles wat zij uit de Koloniale kas geniet, is niets anders dan een aalmoes.

....

„Verdeeldheid wordt aangekweekt, althans aangemoedigd, door afzonderlijke sectescholen."

Indien men hiernaast nu nog legt, geknipt uit de rede van denzelfden spreker, deze merkwaardige zinsnede:

„Het openbaar onderwijs is al een „zeer slechte maatstaf. Wij weten „allen, dat het gouvernement steeds „en in alle opzichten duurder werkt „dan particulieren. Het is een feit, „dat niemand ontkennen zal,"

dan is, dunkt mij, duidelijk genoeg aangetoond uit welken hoek, bij de bestrijding der subsidieverhooging, de wind op Curaçao woei.

Wanneer wij naast deze feiten de toelichting leggen, door den vader van het artikel gegeven, dan vinden wij hier dus wel merkwaardig alle omstandigheden bijeen, waaronder het door den heer Cremer een duren plicht werd geacht van de beslissingen van de Staten of Raad af te wijken: een conflict tusschen den gouverneur en den Kolonialen Raad in den vorm van de verwerping eener verordening; een belang van hen, die niet behooren tot de kleine groep, waaruit de Staten worden gerecruteerd en die de regeering daarom door de bevoegdheid, bij art. 48 voorbehouden, heeft gemeend te moeten beschermen;

een klacht over de miskenning van hun belangen door de kleine luyden, die men te beschermen heeft; een discussie, welke zonneklaar aantoont, dat geen redenen van algemeen belang maar politieke beschouwingen den doorslag gaven.

Ja, men ziet dan, dat zelfs de heer Van Kol tevreden zou kunnen zijn, omdat, door de bijkomende omstandigheid dat het moederland de kosten draagt, het Kon. besluit ditmaal niet kan worden uitgevoerd zonder dat de Staten-Generaal in de gelegenheid zijn geweest zich te laten hooren. Het is dan ook wel opmerkelijk dat de socialisten bereidwillig het monopolie van een protest onbetwist aan Unie-liberalen en vrijzinnig democraten hebben overgelaten.

Indien de regeering hier en op Curaçao dan ook een verwijt treft, is het zeker niet, dat zij niet genoeg gerekend hebben met den Kolonialen Raad. Het lijdt voor mij geen twijfel, dat, hadden zij dit niet gedaan, zij met een ander voorstel voor den dag waren gekomen dan dit, dat aan het bijzonder onderwijs een subsidie verzekert van niet meer dan f 9.25 per leerling en dat verre achterstaat bij de subsidieregeling op Suriname. Men heeft echter blijkbaar al het mogelijke — misschien meer dan dit gedaan — om het conflict te vermijden en door de bescheidenheid van zijn eischen te verkrijgen, dat de meerderheid van den Kolonialen Raad haar medewerking verleende. Indien de meerderheid in den Kolonialen Raad getoond heeft dit niet te waardeeren en dien tengevolge thans een veer moet laten, dan wijte hij dit aan zich zelven of liever aan het anticlericalisme, dat de meerderheid zich tot raadsman koos.

A. C. A. VAN VUUREN.

(*De Tijd*).

NAAR PANAMA.

II.

Erg onnoozel hebben het sommigen gevonden, dat wij doodgewoon aan boord bleven van 's middags vieren tot 's avonds elven.

Maar, neem nu eens haastig afscheid van uw vrienden, omdat het al half vier is; zit u zelven op te winden en te verbijten, dat het pontje maar niet opschiet; tuur zenuwachtig in de verte naar den zwarten kolos, of ge er nog geen beweging in ziet; klim angstig de trap op, vol zorg over uw bagage, en over een der reiscompagnons, die nergens te vinden is; val met een zucht neer op de sofa in uw hut midden tusschen uw koffers en valiezen; de reactie, die dan volgt op de ontnuchterende mededeeling, dat gij u volstrekt niet had behoeven te haasten en ge vooreerst nog niet vertrekt, is zoo geweldig, dat gij u tot geen enkele inspanning meer in staat acht en vast besluit kalm aan boord te blijven om al het enerveerende van een gang naar boord niet ten tweeden male door te maken. Daarbij, het uur van vertrek konden we ook toen nog niet te weten komen. Afwachten was de boodschap.

Het meest praktische is in zulk een geval, het u zoo gezellig mogelijk te maken. Nu, tot een gezellig zitje leende zich onze hut uitstekend. Spoedig was de sofa leeg gedragen en lagen onze bedden vol met hoeden en jassen en stokken en valiezen. Dat zouden we 's avonds wel vinden! Op zoo'n oogenblik begrijp je natuurlijk niet, dat je dan weer in een andere omstandigheid zal verkeeren en liefst zoo gauw mogelijk wil gaan liggen. Hoe eenvoudig zou het geweest zijn den bediende te vragen, alles netjes geordend onder sofa en bed te plaatsen, dan was je voor eens en altijd klaar. Maar wie doet dat? We hielpen dus elkander een handje om alles zooveel mogelijk in wanorde op te stapelen, zoodat we reeds van dat eerste oogenblik af niet wisten waar alles geborgen lag. De reispetten waren zoek, de sigaren nergens te vinden. Eindelijk zaten we rond het tafeltje en deden alsof we thuis waren. Buiten, langs het dek, in den gang, boven ons hoofd, overal gesjouw en gesjor, ge-

LIEFDE EN LIJDEN.

(Historische Roman.)

XXII.

Ter herinnering: En jong krijgsman, Edgar Gloswood, is onschuldig veroordeeld tot het verrichten van mijnarbeid en leeft in ballingschap met vrouw en kind, die hem geheel en al vrijwillig zijn gevolgd. Onder de mijnwerkers beweegt zich een Priester, Deyman, een bijzonder vriend der familie Gloswood. Deze is eenige dagen afwezig geweest, daar ook andere ongelukkigen zijne hulp noodig hadden.

Toen Deyman, na eene afwezigheid van vier dagen, bij Edgar en Anna terugkeerde, bemerkte hij al zeer spoedig, dat er weer iets was, wat Anna hinderde. Hij wachtte zich echter wel te vragen, wat de reden was van hare neerslachtigheid; zij zelf moest het hem mededeelen, zonder dat hij er naar vroeg. Hij wilde niet dat Anna ooit zou kunnen zeggen: Deyman heeft zich aan mij opgedrongen en stond er op, dat ik hem mijn vertrouwen zou schenken.

Zoodra zij zich alleen bevonden, sprak Anna tot hem.

„Ik heb tijdens uwe afwezigheid veel nagedacht, misschien wel te veel!" Ze staarde Deyman vragend aan.

„Ik had 't niet moeten doen," ging ze in zichzelve voort, doch zóó, dat het voor Deyman hoorbaar was. „Spijt het u, dat gij uw man in zijne ballingschap zijt gevolgd?" vroeg hij haar.

„O, neen, volstrekt niet, was haar antwoord. „Gedurende uwe afwezigheid heb ik hem nogmaals eeuwige trouw beloofd; ik blijf bij hem, zoolang ik kan; nooit, nooit zullen wij tenopzichte van elkander veranderen; ook hij van zijn kant heeft mij opnieuw zijne liefde verzekerd; maar.........gij weet niet alles!"

Zij zag hem opnieuw aan in de hoop, dat hij haar nu tenminste zou vragen, wat dit mocht wezen.

Deyman echter deed, alsof hij deze laatste woorden niet had gehoord. „Wil ik u eens iets mededeelen, zoo vroeg toen Anna, wat u wellicht ten zeerste zal verwonderen?"

„Och, hernam daarop Deyman, dat moet gij zelf weten. Ik vraag u niets, omdat ik wil, dat gij geheel en al handelt uit vrijen wil; maar dit verzeker ik u nogmaals: gij kunt mij volkomen vertrouwen en, om welke reden ook, gij behoeft voor mij geen geheimen te hebben!"

„Luister dan even, sprak daarop Anna. Gelijk gij weet, had ik een Katholieke moeder, die mij, helaas, te vroeg door den dood werd ontnomen; bij zijn huwelijk had mijn vader haar beloofd, als Katholiek te zullen sterven; hij zelf deelde mij dit mede in Helstone, toen hij daar zwaar ziek lag en, zooals ik u vroeger reed zeide, ik zelf heb hem op zijn sterfbed het H. Doopsel toegediend!

Maar wat is er toen gebeurd! Nedergeknield bij mijn stervenden vader, heb ik op mijne beurt hem beloofd, ook Katholiek te zullen worden! In Ellislaw verkeerde ik veel onder de Katholieke berg-bewoners en ik voelde zeer veel voor het Katholieke Geloof; maar sedert ik allen omgang met hen mis en nooit iets anders rondom mij zie dan ellende en verdriet, ben ik daaromtrent geheel en al veranderd; ik haat de Katholieken niet, maar ik ben onverschillig geworden voor hun Geloof en hunne leer en ik heb een zekeren afkeer gekregen van het Katholicisme in zijn geheel. Nu ik wat dieper ben na gaan denken, voel ik me meer en meer overhellen tot de meening van zooveel anderen, die den Katholieken Godsdienst dwaas en onverdraagzaam noemen.

Daarom kan ik er niet toe besluiten, om Katholiek te worden, ofschoon ik het mijn vader heb beloofd."

„Denk nu voorloopig niet aan uwe belofte, zoo antwoordde haar Deyman, die aandachtig had toegeluisterd, en laat u slechts leiden door de genade Gods. Die velen, welke gij bedoelt, spreken van onzen Godsdienst als van iets, wat niet slechts ondenkbaar, maar ook onbestaanbaar is; en ook gij gaat die richting uit, niettewaar, nu het blijkt, dat er zooveel is, wat door u niet wordt begrepen."

„Ja, hernam Anna, gij hebt mijne gedachten zeer goed geraden."

„Maar gij, die zulke uitstekende gaven naar ziel en lichaam hebt ontvangen; gij, die u zoo edelmoedig opoffert voor uwen echtgenoot, gij zijt niet zoo edelmoedig, om persoonlijk een onderzoek in te stellen, vóór dat gij het Katholicisme in zijn geheel veroordeelt?"

„Ik heb me aangesloten bij de meening, die algemeen onder ons soort van menschen was verspreid, toen ik me nog in Ellislaw bevond en welke men wellicht ook thans nog wel zal zijn toegedaan."

„Ik zal u eens iets vertellen," zoo ging Deyman verder.

loop en gedraaf; maar wij zaten rustig en gezellig, in prettige, vroolijke stemming, blij, dat wij bij al dat rumoer en lawaai rondom ons een vreedzaam plekje ons eigendom konden noemen.

Ik heb gereisd met verschillende andere lijnen: met de K.W.I.M., de Red „D", La Veloce, de Transatlantica, maar nergens zijn de hutten zoo gezellig ingericht als aan boord van de *Sachsenwald* der H.A.P.A.G. Dat tafeltje met helder witten tafel looper, midden voor de sofa, maakte de hut tot een kamer. Het vierkante raam, hoog en breed, nam alle idee van aan-boord-zijn weg. 't Was me, of die hutten ook ruimer waren. 's Avonds ontdekten we nog in den hoek een flinke, ruime kast. Dat was me een uitkomst! Die moest zoolang weer dienst doen als opslag- en bergplaats, toen de bedden ontruimd werden.

Als onze Curaçaosche Handel overgaat tot het aanschaffen van een eigen stoombootje, moet men eerst eens een kijkje nemen aan boord van de *Sachsenwald*.

De Hamburg-Amerika lijn omspant den heelen wereldbol en zal dus wel weten, wat het meest gevraagd wordt door de reizigers. Behalve electrisch licht was er nog een electrische waaier. Hoog fijn!, zoolang je stil lig; gedurende de vaart, op volle zee, is er tocht genoeg. Toch verkwikt het je, als je warm puffend binnenval en zoo'n waaier ontmoet. Het staat ook gekleed, 't maakt je meer thuis.

Plaatsruimte is goud waard aan boord. Alleen bij de K.W.I.M. hadden we bedden naast elkaar en niet boven elkander. En toch zullen alle passagiers bij schommelend schip moeite hebben zoo hoog te klimmen. 't Slaapt ook niet rustig. Je krijg zoo'n idee in een vliegmachine te liggen en vreest bij iedere deining er uit te vliegen.

Het Curaçaosche stoomschip moet dus zien, of het niet mogelijk is de bedden langs den lengte- en breedtewand te plaatsen. Dat is je ware! Meermalen heb ik ondervonden, dat de bovenste kooi leeg bleef en men prefereerde op 't dek te blijven, als de canapee reeds was ingenomen en anders een slaapplaats liet gereedmaken op de sofa.

Maar het schijnt een moeilijk probleem, alleen opgelost, bij mijn weten, door de Hollandsche boot. Behalve deze en de Duitsche, Amerikaansche, Italiaansche en Spaansche lijn, waar ik mee reisde, heb ik ook de inrichting op de Hollandsche *Lloyd* en de Zuid Amerikaansche *Pacific* gezien, doch ook daar waren de bedden boven elkander.

De teekening voor het stoomschip *Curaçao I* ligt dus reeds klaar, althans wat inrichting der hutten betreft. Een paar eens-persoons hutten zijn echter ook zeer gewenscht. Als luxe, wat tot aanbeveling strekt, maar niet geëischt wordt, zou nog kunnen dienen, twee mooie kristal armen met zetters voor kaarslicht, als nachtlicht, of wanneer het electrisch licht soms defect raakt, alsmede een telefoon in iedere cabine, zooals ik zag op de EYSDEN van de Pacific. Zoo'n telefoon is een ware uitkomst voor zeezieke passagiers. Die boot had ook nog een afzonderlijke, groote ruime salon voor Dames om toilet te maken. Mooie, groote spiegels, makkelijke stoelen en alle benoodigdheden, die de Dames bij het toiletteeren van dienst kunnen zijn.

Meerdere, ruime, frissche badkamers zijn tegenwoordig ook vereischte. En daar ons bootje uitsluitend voor den dienst in de tropen bestemd is, moeten alle hutten uitkomen op 't dek. Een inrichting als op de *Sachsenwald*, waar de helft der hutten boven op 't wandeldek waren en de anderen uitkwamen op het eerste scheepsdek verdient daarbij aanbeveling. Dat wint natuurlijk veel plaats uit, en is ook gemakkelijker. Zoo'n lange reeks hutten, welke de boot over de heele lengte in tweeën verdeelt, beneemt veel van het vrije uitzicht, en de frissche lucht, belemmert een gemakkelijke beweging aan boord en veroorzaakt veel ongemak als 's morgens de passagiers om de zon te ontvluchten van 't Oosten naar 't Westen moeten verhuizen en 's middags weer vice versa. Dat gesleep met zeestoelen langs het heele schip is verre van aangenaam.

U ziet, „CURAÇAO I" zal een modelschip worden.

(*Wordt vervolgd*).

Ingezonden stukken.

Aan de Redactie van de *Amigoe di Curaçao*.

Curaçao 11 Juni 1913.

Hooggeachte Redactie!

Mag ik U behulpzaam zijn in uw streven, om ten bate van een toenemend vreemdelingenverkeer (wij, eigen-bewoners komen natuurlijk pas in de tweede en derde plaats) wat dragelijke verkeerstoestanden in het leven te roepen?

Niets moet zoo snel doordringen tot een Europeaan, die hier zijne tenten opslaat, als het feit, dat hij hier in Amerika, het land der onbegrensde mogelijkheden, zich bevindt. Gisteren viel mij dit als Nederlander (een beetje extra verwend en achterlijk mensch, beteekent dat) weer eens al te ergerlijk op.

Omdat de brug juist openging, toen ik met mijne vrouw, die een kinderwagentje leidde, aan den Waterkant kwam, wilde ik van een z. g. pontje gebruik maken. Er lagen er vier achter SOUBLETTE. Nummer 1, 2 en 3 weigerden beslist, pardon, bedankten voor de eer, ons en eenen anderen heer over te brengen; No. 4 mompelde zoo iets van: als jullie in een bootje zonder banken willen, dan zal ik je wel even meenemen. Het is te begrijpen, dat wij allen gretig daarop ingingen en met z'n drieën op een toch nog aanwezig niet al te ruim achterbankje plaats namen.

Als jurist moet ik wel de eerste zijn, om te erkennen, dat al die menschen met hunne pontjes het *recht* hadden, zoolang als zij zelf wilden op hunne lauweren te rusten, en ook ben ik nu lang genoeg hier, om er geen opmerkingen over te maken, dat noch mijn welwillende pontvoerder noch een ander, dan ten slotte de bovengenoemde heer, die zelf niet eens beide handen vrij had, mij met den wagen behulpzaam was. Wel wilde ik vragen: wordt het geen tijd, dat er maatregelen genomen worden, om een recht op overtocht te waarborgen?

Ik heb gehoord, dat er in de concessie van den eigenaar der brug staat, dat deze moet zorgen voor een bootje, dat bij stremming van het voet-verkeer tegen 2 cent per persoon het verkeer *moet* onderhouden. En ik heb me laten vertellen (ik laat me hier *alles* vertellen, Meneer de redacteur), dat er eens een gouverneur is geweest, die gedreigd heeft, nakoming van deze bepaling te zullen vorderen. Hoe durfde de man het?!

Laat ik als twee bijzonderheden nog mogen vermelden, dat ik in den prijs van den overtocht niet afgezet ben, en dat een kwartier, nadat de brug opengegaan was, de stoomboot, die het gold, al reeds uitgevaren was.

Zoudt U dit schrijven in uw blad willen opnemen?

Hoogachtend!

Uw dw.

DE GAAY FORTMAN.

Berichten uit de Kolonie.

Mgr. M. G. Vuylsteke.

16 Mei ll. is Mgr. M. G. VUYLSTEKE, titulair-bisschop van Charadrus en apostolisch vicaris van Curaçao, met het stoomschip „*Nieuw Amsterdam*" der Holland-Amerika-lijn van Curaçao via New-York te Rotterdam aangekomen.

Omstreeks half één kwam het groote stoomschip in het gezicht en spoedig herkenden de vele familieleden en belangstellenden, die zich in het wachtgebouw der Holland-Amerika-lijn hadden verzameld om Mgr. te ontvangen en hem het welkom in het vaderland en tevens in Zijne vaderstad toe te roepen, Z. D. H tusschen de vele passagiers op het promenade-dek.

Ook Mgr. had spoedig de zijnen herkend en over en weer werden hartelijke groeten gewisseld.

Het duurde echter nog geruime tijd voor de „*Nieuw Amsterdam*" aan den wal lag gemeerd en de passagiers het schip konden verlaten.

Toen Mgr. Vuylsteke eindelijk, in gezelschap van den Zeereerw. pater G. Willems, pastoor van Bonaire, die de reis met hem medemaakte, voet aan wal zette, werd hij op de hartelijkste wijze door zijne broeders, de heeren Dr. M. J. M. Vuylsteke, Apotheker J. A. M. Vuylsteke en verdere familieleden, onder wie het lid van den gemeenteraad dr. A. H. M. J. van Rooy, diens broeder de heer A. van Rooy, enz. verwelkomd.

Tevens waren ter begroeting aanwezig de Zeereerw. pater Antonius Fennel, prior in het klooster der E. E. P. P. Dominicanen te Huisen, de Zeereerw. pater H. A. Uijen, prior in het klooster aan de Oldenbarneveltstraat te Rotterdam, de Zeereerw. pater H. J. A Stierhout, pastoor der parochie van den H. Dominicus aldaar, en verscheidene andere Eerw. heeren geestelijken uit Rotterdam, en Dr. J. H. M. ELLIS van Curaçao.

Nadat Z. D. H. zich eenigen tijd met allen had onderhouden, waarbij Mgr. verklaarde een voorspoedige reis te hebben gehad, die hem ongetwijfeld goed had gedaan — Mgr. zag er dan ook welvarend uit — werd in de gereedstaande rijtuigen naar de kerk van het H. Hart gereden.

Aan den ingang van het kerkgebouw werd Mgr. door de geheele geestelijkheid ontvangen, en gaf Mgr. Zijnen bisschoppelijken zegen.

Na afloop van deze plechtige ontvangst in de kerk, begaf Mgr. zich naar het huis van Zijn broeder Dr. Vuylsteke, alwaar Z. D. H. voorloopig verblijf zal houden.

Mgr. Vuylsteke is thans na een vier-jarige afwezigheid in het vaderland teruggekeerd; ongeveer een jaar nadat Mgr. de laatste maal in Portorico was aangekomen, werd hij tot bisschop benoemd en 29 Sept. 1910 te San Juan op Porto-Rico als zoodanig geconsacreerd.

Het [illegible] is, het voorgeschreven bezoek ad limina te Rome te brengen.

De Katholieken van Delfshaven hebben door het uitsteken der vlaggen met den bisschoppelijken wimpel, hun vreugde te kennen gegeven over den terugkeer van Z. D. H. Mgr. M. G. Vuylsteke in het vaderland en in het bijzonder in zijn geboortestad.

Zondag avond om 7 uur had in de parochiekerk van den H. Antonius Abt., aan de Havenstraat een pontificaal Lof plaats. Door den pastoor der parochie, den Zeereerw. heer F. C. van Beukering, werd Mgr. Vuylsteke in treffende bewoordingen het welkom toegeroepen, terwijl Zijneerw. Zijne Doorluchtige Hoogwaardigheid namens zijn parochianen gelukwenschte met zijn behouden terugkomst in het vaderland.

Op het altaar waren zeer vele Eerw. heeren geestelijken tegenwoordig, waaronder de Hoogeerw. deken P. A. F. Thier.

De kerk was tot in de uiterste hoeken met geloovigen gevuld.

De Maasbode

Zilveren Jubilé van Gezaghebber A. J. C. BROUWER. 1888–1913.

Den 1sten Juni van dit jaar was het 25 jaar geleden, dat den Heer A. J. C BROUWER door wijlen Z. M. Koning Willem III benoemd werd tot gezaghebber van Saba, eenige jaren later door Koningin Regentes Emma tot gezaghebber van St. Eustatius, en sedert 1902 heeft H. M. Koningin Wilhelmina hem het bestuur over St. Martin opgedragen.

Geen wonder dus dat zulk een zeldzaam voorkomend jubilé niet ongemerkt kon worden voorbijgegaan.

Eene feestcommissie, bestaande uit de Heeren A. Lampe, W. Nisbet en O. Romondt, wist het volk een aangenamen dag te bereiden met de gebruikelijke volksspelen á-la-koninginnedag.

De talrijke vlaggen van de particuliere woningen toonden wel, dat het volk het feest meevierde met den gezaghebber.

Ook werden op 1sten Juni de feestelijkheden geopend met eene ontvangst van den gezaghebber in de R. K. Kerk en de W. M. Chapel.

In een korte toespraak door den pastoor tot den gezaghebber gericht uit naam van de Katholieke bevolking van St. Martin, werd gewezen op hetgeen Gezagh. BROUWER gedaan heeft voor het eiland en werden de katholieke princiepen van eerbied-voor-gezag uiteengezet; waarna een geestdriftig „Te Deum" gezongen werd.

Uiteraard kon de ontvangst in de Katholieke kerk niet van zoo langen duur zijn als die in de „Chapel" waar men meer vrijheid van beweging heeft.

Maar zeker is het, dat de gezaghebber ten zeerste was ingenomen met de waardige ontvangst die hem door de katholieke bevolking was bereid.

Mr. A. J. C. BROUWER's verdiensten werden o. a. erkend door het ridderkruis van de orde Oranje Nassau, en de Bolivar-orde.

Lang leve Gezaghebber BROUWER!

✠ Zuster Cunera.

Zaterdag 31 Mei overleed in het St. Jozef-Convent, op St. Martin de Eerw. Zuster CUNERA (MARGARETHA WEBER).

Sinds 1 December 1897 was zij werkzaam op St. Martin na reeds eenige jaren op Curaçao in 't Weeshuis werkzaam te zijn geweest.

Zuster CUNERA behoorde tot die bevoorrechte zielen, aan wie God lijden overzendt, maar ook tegelijkertijd geduld en gelatenheid, om dat lijden op verdienstelijke wijze te verduren. Ja, Zuster CUNERA bezat die genade in zulk eene mate, dat zij zelfs vroolijk en opgeruimd was te midden van veel pijn.

Groot voor de wereld is zij nooit geweest, en zelfs in het klooster was zij altijd de nederige werkzuster, de dienares van de dienaressen Gods.

Maar hare begrafenis was luisterrijk.

De dag der uitvaart viel samen met het 25 jarig jubilé van onzen gezaghebber A. J. C. BROUWER.

Bij die gelegenheid wapperden allerwege de Hollandsche vlag, waren de militairen allen in de stad en was er meer volk dan gewoonlijk.

Maar, toen des namiddags circa vier uur de lijkstoet uitging, was het overal teeken van rouw.

Haast alle vlaggen waren half stok, en een stoet van menschen die minstens een file vormde van drie minuten gaans, ging vooraf of volgde.

Vooral het militaire saluut bewezen aan die eenvoudige zuster, maakte een diepen indruk.

Ondanks zijn jubilé wilde onze gezaghebber toch de laatste eer bewijzen aan de overledene, en met hem de andere notabelen, zoowel

„Men voerde eens een ter dood veroordeelde door de straten eener groote stad naar de plaats der terechtstelling.

Men had hem vreeselijk mishandeld; zijne handen en voeten, zijn aangezicht, geheel zijn lichaam was als 't ware ééne wonde, en sporen van bloed teekenden den weg, welken hij ging. Zij, die hem hadden gevonnisd, waren menschen uit de hoogste standen, geleerden van den hoogsten rang, bekleed met gezag en tot wie iedereen met eerbied opzag. Het volk, dat den ongelukkige naar de strafplaats vergezelde, om hem te zien sterven, hoonde hun slachtoffer en vervloekte zelfs de wonden, welke men hem had geslagen; het huilde van haat tegen den veroordeelde en men balde de vuist tegen hem; men dorstte naar zijn laatsten droppel bloeds!

Maar had men datzelfde volk gevraagd, waarom men zich zoo vijandig-gezind uitte tegen dien man, men had het antwoord schuldig gebleven; men had, zooals gij, gezegd:

Wij weten niet juist, waarom wij zóó handelen, waarom wij hem haten; maar iedereen houdt hem voor schuldig aan hetgeen hem ten laste wordt gelegd en iedereen weet, dat er redenen zijn, om hem te haten! En toch, die veroordeelde was niemand anders dan de zoon Gods, de Verlosser der wereld, die door Jeruzalems straten naar de plaats der kruisiging werd gevoerd!

Anna stond een oogenblik verslagen!

„Uwe vergelijking gaat niet geheel en al door, zoo herstelde ze zich echter onmiddelijk. Christus had geheel zijn leven dat ondankbare volk met weldaden overladen; men had dus geen reden om hem zóó te behandelen; maar wat zijn wij den katholieken voor dank schuldig?

„Wat men aan de Geloofsleer der Katholieken te danken heeft, vraagt gij? Vijftien eeuwen geleden was uw vaderland ten prooi aan de meest barbaarsche gebruiken; een overwinnaar kende geen medelijden voor de overwonnenen; de vrouw was de slavin van den man, en deze was niet meer dan een tiran voor haar; de man had het recht over leven en dood ten opzichte zijner kinderen.

Over zooveel andere wreedheden van heeren tegenover hunne slaven en slavinnen, over onmenschelijk gedrag van keizers en koningen ten opzichte hunner onderdanen, behoef ik u niettespreken; wilt gij u een denkbeeld vormen van het peil der beschaving vóór het chistendom, sla dan de geschiedboeken slechts open!"

„Zeker, zoo onderbrak hem Anna, vóór de komst van het Christendom kan men niet spreken van beschaving en verheffing van den mensch en zeker niet van de rechten der vrouw, welke toen niets meer was dan een prooi voor den hartstocht van hun heer. Maar wat wilt ge daarmede zeggen?"

„Toen is het katholieke Geloof gekomen, de Kerk!

Als een moeder is zij begonnen voor hare kinderen te zorgen; overal heen zond ze hare Apostelen met het lichtende vuur der beschaving, dat ook warmte en liefde bracht op de wereld!

In veler harten, die tot dan slechts klopten om voldoening te schenken aan hunne passie, kwam langzamerhand een gevoel van medelijden voor het lot van anderen; men begon te begrijpen, dat ieder mensch en dus ook de vrouw, rechten had!

De Kerk deed het huisgezin ontstaan, de wieg van den staat in de toekomst, zij heeft de vrouw opgericht uit haren staat van vernedering en haar gemaakt tot een voorwerp van vereering!"

Deyman wilde nog verder gaan, maar Anna onderbrak hem.

„Zonder twijfel, gij zoudt nog veel meer op kunnen noemen, waardoor de hedendaagsche beschaving staat boven die van vóór het Christendom; maar dit bewijst alleen, dat het Christendom en niet het Katholicisme eerbied afdwingt en dat wij dus het Christendom en niet het Katholicisme dankbaarheid zijn verschuldigd."

„Christendom en Katholicisme zijn niet te scheiden, antwoordde haar Deyman tegen deze opwerping; men heeft, een kleine eeuw geleden, weliswaar eene scheiding gemaakt tusschen deze twee begrippen; maar uit de geschiedenis blijkt, dat men niet het recht had dit te doen. Zoo gij wilt, zal ik te gelegener tijd ook dit punt wel eens met u behandelen."

„Zeer gaarne, antwoordde Anna."

Edgar trad binnen, om Deyman te vragen, zich met hem naar de mijnen te begeven; Anna begon met hare dagelijksche bezigheden.

(Wordt vervolgd.

katholieken als niet-katholieken. In één woord, het was een algemeene deelname in de droevige gebeurtenis en tevens een bewijs van respect voor het werk der Zusters op St. Martin.

Nimmer op Curaçao zag men zulk een stoet.

Zuster CUNERA werd geboren te Schiedam 27 Maart 1863; nam het religieuze kleed aan te Voorschoten 25 November 1888 en deed een jaar daarna haar professie in de derde Orde van St. Dominicus.

Van alle zusters Dominicanessen, die ooit in de Curaçaosche Missie werkzaam zijn geweest, is Zuster CUNERA de eerste, die door God tot beter leven werd geroepen.

R. I. P.

Albert Vogel,

Luitenant bij de Grenadiers en Jagers, buitengewoon voordrachtkunstenaar wordt heden met de *Prins der Nederlanden* van New York verwacht. Reeds twee maanden geleden hebben wij zijn komst aangekondigd, maar de telkens hernieuwde aanzoeken om in Amerika op te treden hebben ZEd. belet eerder hier te komen.

De Heer VOGEL heeft op zijn rondreis over de geheele wereld de schoonste lauweren geoogst.

Wij achten het een groot voorrecht hem ook hier op Curaçao te mogen hooren en heeten ZEd. hartelijk welkom in de Hollandsche Kolonie. Van te voren zijn we overtuigd van zijn schitterend succes. Dat wil zeggen, zijn hooge kunst zal ook onder ons ten zeerste worden gewaardeerd, al kunnen we hem hier niet met dollars bestrooien, zooals men dat in het rijke Amerika heeft gedaan.

ALBERT VOGEL blijft 14 dagen en trekt dan verder naar Suriname.

Misschien dat hij van hier ook nog even overwipt naar La Guaira om voor de Duitschers op te treden.

Dr. H. Ferguson.

Met vreugde zal algemeen vernomen worden, dat deze hooggeschatte Dokter 20 Juni a.s. met de *Oranje Nassau* weder terugkeert naar Curaçao.

Wij wenschen Dr. FERGUSON en Fa- [illegible] behouden aankomst.

De Lichtboei

is nog lang geen LICHTBLOEM, zooals de Zetter ons verleden week liet zeggen.

De vorige week was het licht defect. Twee dager later werd er een nieuwe tube gestoken in de boei. Het licht brandde weer tot Zondagavond 7 uur. Sinds dien was en bleef het uit. Gisteren is de boei uit zee gehaald om gerepareerd te worden.

Alle begin is moeilijk, dat begrijpen we, en niet zoo dadelijk is ons volkje vertrouwd met de bediening der moderne toestellen. Maar dat komt wel.

Op één ding echter meenen wij de aandacht te moeten vestigen.

Zou het geen aanbeveling verdienen, zoodra het licht defect raakt, onmiddelijk te seinen aan de Consuls van La Guaira en Pto. Cabello, en van Haiti, om aldaar in de couranten het bericht aan de zeevarenden bekend te maken?

Zoo dit alleen gepublicеerd wordt in *De Cur. Ct.* komen de zeevarenden het eerst te weten, als ze al binnen zijn, en dan is het niet meer noodig.

Een lichtboei mag geen dwaallicht zijn.

Sluis & Groot,

Zaadhandelaars te Enkhuizen, zonden ons 24 Mei zes kisten met verschillend zaad; 26 en 27 Mei deelden wij die zaden uit aan verschillende warmoezeniers.

Reeds Donderdag 11 Juni werden ons de eerste radijsjes aangeboden.

Het zaad blijkt dus zeer goed te zijn, en is daarbij veel goedkooper dan wat uit Amerika hier wordt ingevoerd.

Het Wilhelminapark

is een fontein rijk. Maar wat heb je aan fontein die niet spuit? De Heeren S. E. L. en S. M. MADURO hebben het Damescomité *Entre Nous* in de gelegenheid gesteld de fontein te laten spuiten, als er concert is in 't park.

Een mooi begin.

Nieuwe Consul.

De Heer Jos. M. L. MADURO is benoemd tot Consul van Guatemala. Onze gelukwenschen.

Jan van Nassau

het nieuwgebouwde stoomschip der K. W. I. M. komt a. s. Zaterdag voor het eerst hier.

Het is 345 v. lang, 44 v. breed en 19.5 v. diep.

Ingericht voor 12 tot 18 passagiers 1e kl., zullen echter tusschen Europa en West-Indië en tusschen New York en West Indië geen passagiers worden vervoerd.

Nederland voorbij.

De Heer BERNABÉ PLANAS bood 29 April ll. zijn geloofsbrieven als buitengewoon Gezant van Venezuela den President van Frankrijk aan, reisde door naar Madrid en vroeg 11 Mei zijn ontslag als zoodanig voor Spanje. 3 Mei trad de Heer Dr. SANTOS A. DOMINICI op als buitengewoon Gezant van Venezuela in Engeland en keerde via Parijs naar Berlijn terug om 8 Mei zijn functiën aldaar waar te gaan nemen.

2 Juni daarop volgende werd de Heer DOMINICI weder te Brussel ontvangen als Buitengewoon Gezant ook voor België.

Nederland werd voorbij gegaan.

Dankbetuiging.

In dank ontvangen van de Heeren EDWARDS HENRIQUEZ en Co. het Meinummer van de Hamburg American Gazette en vele mooie reclame-boekjes voor tochtjes met de Emperator en Cleveland, ja zelfs een reisgids voor een vliegdienst tusschen Berlijn, Potsdam en Hamburg, Frankfurt a. M. Baden en Leipzig.

Route Colon.

Met ware voldoening wijzen wij op de veranderingen in het vaarplan der Duitsche boot, die in het vervolg 2 × per maand gelegenheid biedt om van Curaçao naar Pto. Colombia en Colon te gaan en vandaar hierheen terug te keeren.

Tentoonstelling „De Vrouw."

Hare Majesteit heeft een bezoek gebracht aan deze tentoonstelling. In de afdeeling koloniën werd aan H. M. de Koningin aangeboden een fraaie bouquet met Oranjelinten vervaardigd door meisjes uit Curaçao. Dit geschenk werd aangeboden uit dankbaarheid voor hetgeen de Koningin gedaan had ter leniging van den droogtenood in West-Indië. In deze afdeeling werd iets langer vertoefd.

Officieele berichten.

E. V. García, A. W. Harugg en Manuel Penso zijn tijdelijk benoemd tot kommiezen [illegible] der belastingen alhier.

Het door den Gezaghebber van St. Martin N. G. aan de kweekelinge aldaar Mej. J. E. Hodje verleend verlof van acht dagen is den Gouverneur goedgekeurd.

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven.

Voso Buol, Benny de Cassares, Eva y julieta, Eva Garcia, Cecilia Hernandez, Clemencia Henripuez, Fifi Rojer, Lucita Rojer, Maria Rojer, Adriana Rosalein.

Aangeteekende stukken: Leopoldo Baptista.

Drukwerk: Sandley C. Herold, Drukwerken zonder adres: Eenige exemplaren van de Courant, een boekdeel v|d. Oost-Indische Cultures.

Muziekuitvoering.

PROGRAMMA.

Zondagavond om 7.30 OVERZIJDE

te geven door de Militaire Kapel.

1. Hoch St. Petersburg Marsch F. von Blon
2. La Bohémienne Ouverture G Violetta
3. An der schonen blauen Donau Walzer J. Strauss
4. Blue Bell Medley Ouverture Chattaway
5. Hurrah, die Unsern Marsch Kadletz
6. Potpourri aus Le Mascotte Audran
7. Recit et air de Jerusalem Solo pour Bariton G. Verdi
8. Agua de Azucar Danza G. Maldonado

Marktbericht van den Curacaoschen Handelsbond.

Van 13 Juni 1913.

AARDNOTEN (Pindas) per KG.		0.22
ZOUT per vat van 130 K.G.	f	0.80
DIVIDIVI per K.G.	„	0.05
ORANJESCHILLEN per KG. 1stkw.	„	0.70
id. per KG. 2e kw.	„	0.60
HUIDEN per K.G.	„	0.65
GEITENVELLEN per K.G.	„	1.20
WOL per K.G.	„	0.12
SCHAPENVELLEN per stuk	„	0.55
BEENDEREN per K.G.	„	0.02
RECINUS-ZAAD per K.G.	„	0.05
STROOHOEDEN (hipijapa):		
Kwaliteit No. 1 per dozijn	„	3.75
„ „ 1 (gebleekt) „ „	„	3.87½
„ „ 2 „ „	„	5.
„ „ 3 „ „	„	—
„ „ 3 „ „	„	—
„ „ 4 „ „	„	7.—
„ „ 5 „ „ OLA	„	—
„ „ 6 „ „	„	8.
„ „ 7 „ „	„	9
„ „ 8 „ „ OLA	„	9
„ „ 9 „ „	„	12.50
„ „ 10 „ „ OLA	„	12,
„ „ 11 „ „	„	15.
„ „ 12 „ „ OLA	„	15
„ „ 13 „ „	„	15
„ „ 14 „ „ OLA	„	
„ „ 15 „ „	„	15

Ratten.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in 't fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd

253 ratten

Voor muizen wordt niet meer betaald en voor ratten slechts 2½ ct.

El Médico Sabe.

El médico es el hombre que entiende de medicina y su palabra vale más que mil pomposos anuncios de toda suerte de remedios calmantes, estimulantes ó alterativos, pero no curativos. Entre las preparaciones de mérito el médico recomienda con predilección la Emulsón pe Scott. Testimonio profesional:

„Ei Dr. F. A. Uribe Mejía, Médico del Hospital de Medellín, Colombia, certifica: que ha obtenido excelentes resultados con la Emulsión de Scott para niños raquíticos, escrofulosos ó debilitados, así como para personas mayores extenuadas ó convalecientes; en la tuberculosis ha obtenido remisión en los síntomas y retroceso del mal. Por eso no vacilo en considerarla una medicina de primera clase."

HAVEN-NIEUWS.

VAN 7 JUNI – 21 JUNI.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Zulia	S S Morris	7 Juni	New-York	7 Juni	Maracaibo
Pr. Willem V	J W Drijver	7 „	Amsterdam	8 „	New-York
Merida	A Johanson	9 „	Maracaibo	9 „	La Guayra
Zulia	S S Morris	12 „	Maracaibo	12 „	New-York
Philadelphia	H Highborn	12 „	New-York	12 „	La Guayra
Merida	A Johanson	11 „	La Guayra	13 „	Maracaibo
Pr. der Nederl.	J. C. Metus	15 „	New-York	16 „	Amsterdam
Philadelphia	Highborn	17 „	La Guayra	18 „	New-York
Merida	A Johanson	18 „	Maracaibo	18 „	Maracaibo
Maracaibo	G W Goodman	21 „	New-York	21 „	Maracaibo
Jan van Nassau	P G J v d Est	21 „	Amsterdam	22 „	New-York
Nordhvalen	Blom	30 Mei	Norfolk	9 Juni	Cuba
Citta de Torino	E Fulle	10 Juni	Colón	10 „	Génova
William Cliff	Trickey	8 „	Liverpool	8 „	Sta Marta
Maas	A Lagendijk	4 „	Isl Caboverde	7	Amsterdam
Thelma	J Jorgersen	7 „	Maracaibo	12 „	Maracaibo
Schwarzwald	R Rauschenplat	12 „	Hamburg	12 „	Pto Colombia
Niederwald	L Schubart	15 „	Pto Colombia	16 „	Hamburg
Georgia	O Remanofsky	16 „	Cuba	17 „	Hamburg
Montserrat	Garriga	16 „	Colón	16 „	Barcelona
Thelma	J Jorgersen	18 „	Maracaibo	18 „	Maracaibo

Schoeners.	Aankomst.	van	Schoeners.	Vertrek	naar
Estelle H	7 Juni	Isl Barlov	*Rosa Maria H*	7 Juni	Aruba
Olinda H	8 „	Barahona	*Virginia H*	8 „	Vela de Coro
Meteor H	10 „	Maracaibo	*9 de Abril H*	9 „	Maracaibo
Virginia H	11 „	Vela de Coro	*Silfide*	9 „	Pto Rico
Pluma de Oro	12 „	Vela de Coro	*Estelle H*	11 „	Aruba
Estelle H	14 „	Aruba	*Olinda H*	12 „	Sto. Domingo
Princes Juliana	14 „	Bonaire	*9 de Abril H*	10 „	Maracaibo
			Virginia H	12 „	Vela de Coro
			Olinda H	13 „	Sto Domingo

7 Juni is het Engelsch S.S. **MAGDALENA** der R.M.S.P. hier gepasseerd op hare reis Colón-Southampton.

9 Juni is H M **ZEELAND** vertrokken naar Colón via Bonaire.

Het S S **THELMA** slaat de reis naar Maracaibo over.